

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XXV. Diluuntur argumenta, quæ contra sanctissimam de relatione
operum doctrinam objiciuntur ex Bulla Pii V. Decretoque Alexandri VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

fineri posse, in sensu utique, in Ecclesiam non peregrino, quo eas sancti Doctores, melioresque Theologi docent.

258 Alterum est, nullam in tota illa Bulla Baii mentionem fieri, nec Pium V. usquam ibi dicere, vel decidere, eas, quas ibi damnat, propositiones esse Michaëlis Baii, vel in sensu ipsius eas à se damnari. Neque enim dicit, in sensu à Bajo, vel aliquo singulari Assertore, sed in sensu ab Assertoribus intento.

259 Unde in materia peccat hoc v. g. argumentum adversariorum: Pius V. damnavit hanc propositionem v. g. 38. *Omnis amor creaturae rationalis, est vitiosa cupiditas, quâ mundus diligitur, quæ à Joanne prohibetur; aut laudabilis illa charitas, quâ per Spiritum sanctum in corde diffusâ Deus amatur.* Atqui Bajus est Assertor illius, eamque damnavit in sensu Assertoris. Ergo eam damnavit in sensu Baii. Peccat (inquam) in materia: tum quia falsum est à Pontifice decerni esse, quod ista propositio sit Baii; quam suam esse Bajus ipse negat. Tum quia Bulla non dicit, in sensu Assertoris, sed in sensu Assertorum, ut proximè dixi.

260 Peccat etiam in forma, dum sic proponi solet: *Pius V. propositionem illam damnavit in sensu ab Assertoribus intento.* Bajus est Assertor illius. Eam igitur damnavit in sensu Baii. Perinde namque est ac si quis argueret sic: Pius V. illam damnavit in sensu ab Assertoribus intento. Augustinus, vel Leo Papa est Assertor illius. Eam igitur damnavit in sensu ab Augustino, vel Leone Papa intento. Quemadmodum in forma ideò peccat hoc argumentum, quia in eo medium non distribuitur; ita & illud. Neque enim major vera est, in sensu universali: cum Pius V. non damnaverit hanc propositionem in sensu à quibuscumque Assertoribus intento, sed in sensu particulari, sive in sensu ab aliquibus Assertoribus intento. Atque ita sensus majoris propositionis est: *Aliqui Assertores istius propositionis intenderunt sensum à Pio V. damnatum.* Bajus est Assertor illius. Ergo Bajus intendit sensum damnatum. Quo in syllogismo evidens est medium non distribui.

261 Similiter in forma peccat hoc argumentum, Novioribus quibusdam familiare: *Ista propositio damnata est in sensu Baii. Vos tenetis sensum Baii. Ergo tenetis sensum damnatum.* Quamdiù enim legitime non ostenditur, propositionem esse damnatam in omni sensu Baii (qui utique eandem propositionem in duplici sensu intelligere potuit, quorum unus, non alter damnatus sit) sensus majoris est: *Ista propositio damnata est in aliquo sensu Baii.* Sub qua majore subsumendo vos tenetis aliquem sensum Baii; rursus evidens est medium non distribui, sed particulare esse; nihilque proinde ex puris illis particularibus concludi posse. Ignoscat Lector quòd tam operosè de hac summi momenti questione egimus, totque pro ea argumenta congestimus, eadem quandoque sub variis expressionibus repetendo.

Tom. I.

Ad id namque nimia contradicentium importunitas compulit, quos pudor non cohibet à revocanda in dubium obligatione apud Majores nostros certissima.

CAPUT XXV.

Diluuntur argumenta, quæ contra sanctissimam de relatione operum doctrinam obijciuntur ex Bulla Pii V. Decretoque Alexandri VIII.

A Uthor responsionis ad epistolam perillustri Astris Domini Denis ad amplissimum Dominum, adversus hanc ipsius propositionem, *Condemnat lex æterna quidquid ex cupiditate fit, & consequenter quidquid non ex Dei dilectione.* Objicit 1°. Vel ego bardus sum, aut hæc sententia damnata fuit in Bajo, in illa propositione ordine 38. *Omnis amor creaturae rationalis, aut vitiosa est cupiditas, quâ mundus diligitur; aut laudabilis illa charitas, quâ per Spiritum sanctum in corde diffusâ Deus amatur.* Cui ferè identica est ista alia, ab Alexandro VIII. inter 31. confixa: *Omnis actio deliberata est Dei dilectio, vel mundi. Si Dei, charitas Patris est. Si mundi, concupiscentia carnis est, hoc est, mala est.* Respondeo 1°. obijcientem potius esse bardum, quam Bajana sit propositio, quæ dicit, lege æternâ condemnari, quidquid fit ex cupiditate, generatim sumpta, id est, ex amore creaturæ non propter Deum, quatenus non fit propter Deum, licet secundum se, sive secundum speciem & objectum suum, finemque proximum, possit esse bonum, legeque æternâ ut sic non condemnatum. Hæc namque propositio est ipsissima doctrina Sanctorum, quæ dicit nihil amandum, nec faciendum, nisi propter Deum. Quam divinam, evangelicam, apostolicam esse demonstravimus. Et quis sapiens non dicat, obijcientem potius esse bardum, quam Bajana, seu in Bajo damnata sit divina, evangelica, apostolica doctrina? potius quam Bajani Sancti passim omnes? Bajani Magistri spirituales, in Ecclesia probatissimi? Bajani Theologi meliores? Bajanus S. Ignatius Societatis Fundator, totque alii insignes ejusdem Societatis Theologi, quos supra laudavimus? Fateatur ergo obijciens bardum se potius esse, quam Bajanus sit Fundator suus.

Respondeo 2°. propositionem illam, *Condemnat lex æterna, &c.* à Romana Inquisitione, in examine Theos eruditissimi Licentiatum Denis, non fuisse judicatam Bajanam, sive in Bajo damnatam; sed inoffenso pede posse sustineri, ut visum est Prolegom. 7. Et merito, quia sensus ipsius toto cælo differt à propositione illa 38. inter damnatas à Pio V. sensus namque damnatæ illius propositionis est in Ecclesia peregrinus; sensus verò istius alterius propositionis in Ecclesia receptissimus est, utpote sensus communis Sanctorum, probatorumque in Ecclesia Theologorum. Damnata propositio 38. non admittit medium inter

T t

cupiditatem & charitatem perfectam, propriamque iustorum; inter quas medium admittit ista altera propositio. Propositio damnata tam cupiditatem quam charitatem strictè, speciatim & famosè accipit; altera verò utramque latè accipit, & generatim; cupiditatem utique, pro quocumque amore, sive mundi, sive cuiuscumque creaturæ, non propter Deum; charitatem verò, pro quocumque amore Dei propter se, vel creaturæ propter Deum. Damnata propositio sic culpatur opera quæcumque non fiunt ex charitate, ut Assertores illius ne quidem admittant ea posse esse bona ex objecto, seu officio. Contrarium verò profitentur Assertores istius alterius propositionis.

264 Nequis verò arbitretur discrimina ista à nobis gratis asserti, legat ea quæ diximus Prolegom. 6. & 7. Legat & articulos, quos hac de re Facultas Lovaniensis anno 1677. per Deputatos suos Sanctissimo D. N. Innocentio XI. obtulit examinandos, explicationemque articuli, de quo aliqui scrupulum movebant; *Omne opus, ut plene bonum sit, & ne venialiter quidem in eo delinquatur, debet ex tali (id est, imperfecta & amplè accepta) charitate procedere, &c.* Videbitque nihil peregrinum, nihil exoticum, nihil nisi in Ecclesia receptum ab ipsa admitti. Videbit & triplex illud discrimen, inter articulum istum Lovaniensium, & propositionem trigessimam-octavam, quam Pius V. & Alexander VIII. idè merito damnarunt, quia Assertores illius eam intellexerunt in triplici illo sensu exotico & peregrino.

265 Idque quilibet non præoccupatus facilè advertere potest, si præ oculis habeat id quod Prolegomeno 6. demonstravi, quodque Suarez & Vasquez dudum observarunt, peregrinum sensum propositionum, in Bulla Pii V. proscripitarum, vel colligendum ex ipsis propositionibus secundum se spectatis, si sic sensum reddant peregrinum; sin minus ex propositionum illarum collatione cum aliis, in eadem Bulla damnatis. Si enim ex collatione illa sensus resultet exotico & peregrino, sive eum Bajus intenderit, sive non; ille est quem Bulla damnat, in qua Pius V. (ut antè dixi) Bajum non nominat, neque eas, quas ibi damnat, propositiones se damnare dicit in sensu à Bajo intento, vel ex libris ipsius excerpto, sed in sensu ab Assertoribus intento, ab Assertoribus utique totius doctrinæ ibi damnatæ.

266 Partim verò ex ipsa propositione trigessimam-octava secundum se, partim ex collatione ipsius cum propositionibus 31. 32. 35. 40. 61. 62. 63. 64. 69. 70. & 71. resultat triplex ille sensus peregrinus, triplexque proinde discrimen illius propositionis à doctrina Sanctorum, meliorumque Theologorum, quam Lovanienses sequuntur. Siquidem verba ista propositionis trigessimam-octavæ, *Vitiosa cupiditas, quæ mundus diligitur, quæ à Joanne prohibetur,* sonant cupiditatem pressè & speciatim acceptam; sicut &

sequentia: *Laudabilis illa charitas, quæ per Spiritum sanctum in corde diffusâ, significans charitatem perfectam, famosè dictam, propriamque iustorum.* Assertores quippe illius pro eodem acceperunt, *Spiritum sanctum cor inhabitare, & Spiritum sanctum in eo charitatem diffundere.*

Hinc est enim quòd proposit. 63. rejiciunt distinctionem *duplicis iustitiæ; alterius per Spiritum charitatis inhabitantem; alterius quæ fit ex inspiratione Spiritus sancti; cor ad penitentiam excitantis, sed nondum cor inhabitantis.*

Quòdque veri nominis charitatem non admittant, nisi in iustis, seu iis qui verè iustificantur, & palmes vivus in Christo efficiuntur; nec aliam nisi perfectam, multipliciter ostenditur.

1°. Ex eo quòd id consequens sit ex doctrina ipsorum, non admittente iustitiam, nisi perfectam, per Spiritum sanctum inhabitantem, uti proximè dixi.

2°. Ex eo quòd propositione 61. explicant illam Doctorum distinctionem, *divina legis mandata bisariam impleri; altero modo quantum ad præceptorum operum substantiam tantum; altero quantum ad certum quemdam modum, secundum quem opera meritoria sint regni calorum.* Sicut propositione 62. rejiciunt distinctionem, *quæ opus dicitur bisariam bonum: vel quia ex objecto & circumstantiis rectum est, & bonum (quod moraliter bonum appellare consueverunt) vel quia est meritorium regni æterni, ex eo quòd fit à vivo Christi membro per spiritum charitatis.* Nec proinde admittunt opera moraliter bona in non vivis Christi membris per spiritum charitatis. Nec propositione 63. & 64. admittunt iustitiam aut vivificationem, nisi perfectam per Spiritum sanctum inhabitantem, & palmitem vivum in Christo efficientem. Sicut ergo mandatorum impletionem, & opera moraliter bona, sic charitatem non admittunt nisi in vivis Christi membris, seu verè iustificatis. Et sicut non admittunt iustitiam & vivificationem imperfectam, solùmque inchoatam; ita nec charitatem.

3°. Ex eo quòd propositione 69. dicant, *iustificationem impij fieri formaliter per obedientiam legis; non autem per occultam communicationem & inspirationem gratiæ, &c.* Et proposit. 16. *Non est vera legis obedientia, quæ fit sine charitate.* Ex utraque verò manifestum est, quòd veram legis obedientiam, & veram charitatem non admittant in peccatore nondum iustificato. Nec mirum, quia de tali peccatore propositione 38. dicunt; *Omne quod agit peccator, vel servus peccati, peccatum est.* Et propositione 40. *In omnibus actibus suis peccator servit dominantì cupiditati.*

4°. Ex eo quòd illam etiã charitatem perfectam censeant, quam propositione 31. 32. 33. ponunt in catechumenis & poenitentibus, sine remissione peccatorum. Siquidem propositio ipsorum 31. sic habet: *Charitas*

perfecta, & sincera, qua est ex corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta, tam in catechumenis, quam in penitentibus, potest esse sine remissione peccatorum. Trigesima verò secunda sic habet: *Charitas illa, qua est plenitudo legis, non est semper conjuncta cum remissione peccatorum.* Trigesima-tertia: *Catechumenus iuste, recte & sanctè vivit, ac legem implet per charitatem, ante obrentam remissionem peccatorum, qua in Baptismi lavacro demum percipitur.* Nam usque adeò erraverunt, ut quamvis faterentur peccatorem per charitatem illam verè justificari, vivumque Christi membrum effici; istam tamen justificationem propositione illà 31. 32. & 33. censuerint non esse conjunctam cum remissione peccatorum, ante actualem Sacramenti susceptionem. Unde etiam propositione 70. dixerunt, *charitatem perfectam posse consistere cum reatu aeterna damnationis.*

Et propositione 71. *per contritionem, etiam cum charitate perfecta, & cum voto suscipiendi Sacramentum conjunctam, non remitti crimen extra casum necessitatis, aut Martyrii, sine actuali susceptione Sacramenti.*

273 Ex his omnibus, ad invicem collatis, evidenter innotescit immane discrimen inter sensum Lovaniensium, exoticosque ac peregrinos sensus Assertorum propositionis trigessimæ-octavæ à Pio V. damnatæ. Et idem est de propositione septima inter 31. damnatæ ab Alexandro VIII. utpote qui eam haud dubiè damnavit in eodem sensu, quo illam trigessimæ-octavam Pius V. damnavit.

274 Objicies 2°. Si vera est nostra, seu Sanctorum, de relatione operum doctrina, sequitur, omnia infidelium opera essent peccata, quæ est vigesima-quinta propositio ab eodem Pio damnata. Imò necesse esset, *infidelem in omni opera peccare*, quæ est octava damnata ab Alexandro VIII. Etenim infideles nunquam operantur ex Dei dilectione, neque ea operari possunt, quia non habent fidem, quæ per dilectionem operatur. Unde rursus sequitur propositio undecima ab eodem Alexandro VIII. proscripta: *Omne quod non est ex fide christiana, qua per dilectionem operatur, peccatum est.*

Respondeo negando sequelam. Quia (ut optime Doctor Claës in Ethica sua p. I. c. 35.) cur peccassent Platonicæ, opus suum juxta suæ Scholæ doctrinam in Deum referendo? Nam hunc Philosophis notum fuisse Paulus testatur Rom. 1. Et ad eum omnia referenda Platonicæ cum Philosophis Italicis, Megaræis, & pluribus aliis asseruere. 2°. Cur peccassent ii, de quibus Plato ait, *cum omnes, qui mentis quodammodo compotes sint, in operis cujuslibet, vel magni, vel parvi principio, invocare Deum soleant?* Item alii, qui sive juxta præceptum Epicteti, in quovis incepto petunt à Deo duci, sive (juxta Arrianum) in quovis opere Deum laudant, & gratias agunt? An orare, gratias agere, invocare Deum, peccare est?

Tom. I

3°. Dantur etiam in infidelibus; actus moraliter boni, boni utique ex objecto, sive ex officio, & sine proximo, ut nudum operire, eleemolynam dare, &c. Nec actus isti ideò peccata sunt, quia in infidelibus reperiuntur, vel ab ipsis ad Deum non referuntur; sed solus debita relationis defectus in culpa est, vel etiam complexum ex actu & defectu illo, uti sapius dixi. 4°. Naturalis amor parentum, filiorum, aut honestatis & justitiæ (quam etiam improbi diligunt) nec est charitas patris, nec concupiscentia carnis. 5°. Ex his omnibus constat, omne quod non est ex fide christiana per dilectionem operante, peccatum non esse, contrariumque ab Alexandro VIII. meritò damnatum esse.

Objicies 3°. Saltem ex doctrina illa sequitur, omnia peccatorum opera esse peccata, utpote ex cupiditate procedentia, non ex charitate.

Respondeo negando sequelam; multa namque opera ex objecto & circumstantia bona, nulla proinde ex parte peccaminosa; faciunt peccatores, maxime dum ex inspiratione Spiritus sancti, cor ad penitentiam excitantis, sed nondum inhabitantis, credunt, sperant, Deum diligere incipiunt, ex inchoataque illa dilectione moventur adversus peccata per odium & detestationem, &c.

Objicies 4°. Si vera est doctrina nostra: *ergo reverà peccat, qui odio habet peccatum, merè ob ejus turpitudinem, & disconvenientiam cum natura, sine ullo ad Deum offensum respectu: Quæ est propositio nona inter damnatas ab Alexandro VIII. Ergo etiam attritio, quæ ex gehenna & poenarum metu concipitur, sine dilectione benevolentia, non bonus motus, & supernaturalis. Quæ est decima-quinta inter damnatas ab eodem.*

Respondeo 1°. negando primam consequentiam in sensu Alexandri VIII. quasi odio habens peccatum, merè ob ejus turpitudinem, ideò peccet, quia respectus seu relatio ad Deum offensum non intrat actum istius odii, & quasi peccaminosus sit omnis actus, quem relatio ad Deum non intrat. Hoc namque omninò damnabile est, meritòque damnatum, propter tria. 1°. Quia peccatum, etiam merè ob suam turpitudinem, absque intrinseco ad Deum offensum respectu, reverà est odio dignum. Illud ergo taliter odio habens, non peccat, quia taliter odio habet. Nemo quippe peccat ex eo quòd exerceat actum ex se, & in se intrinsecè bonum, ad Deumque referibilem... Istud verò odium ex se, & in se, intrinsecè, sive secundum substantiam & speciem suam, bonum est, ad Deumque referibile. Nec odium istud ob defectum relationis fit in se malum, sed ei in individuo jungitur circumstantia mala, ratione cujus complexum ex utroque malum est.

2°. Etiam si respectus ad Deum offensum non intrat actum istius odii, actus equidem

T t 2

istius odii ad Deum referri potest per alium actum (charitatis utique, seu Dei propter se dilectionis) quod dum fit, per priorem actum odio habens peccatum præcisè ob ejus turpitudinem, ne quidem peccat ex defectu relationis in Deum; cum necesse non sit actum quemcumque in Deum referre per ipsummet, sed satis sit quòd referatur per alium actum.

279 3°. Peccati turpitudine Angelis, & protoparentibus, ante lapsum meritò displicuit, si ne ullo respectu ad Deum offensum, utpote qui offensus nondum erat: & adhuc hodie peccatum sic displicere potest, non ex pœnitentiæ virtute, sed ex sola charitate, non respiciendo ad Deum offensum; sed solum ad Deum cui peccati displicet turpitudine. Quo casu nemo dixerit eum peccare, cui sic peccatum displicuerit. Et cur peccaret anima castissima, cui luxuria displiceret ob suam fœditatem, Deo displicentem?

280 Respondeo 2°. negando secundam consequentiam. Quia eo haud dubiè sensu attritio illa est bonus motus, quo gehennæ & pœnarum metus servilis est bonus metus. Itaque quemadmodum servilis gehennæ & pœnarum metus, in se & secundum se bonus est, etiam si servilitas, ipsi extrinsecè adjuncta, mala sit; sic attritio servilis in se & secundum se bona est, etiam si servilitas, sive benevoli amoris Dei defectus malus sit. Videri potest S. Thomas id optimè declarans 2. 2. q. 19. a. 4. his verbis: *Timor servilis ex parte servilitatis habet quòd sit malus, non in se, sed in adjuncta extrinsecè circumstantia mala, Quia scilicet prædicta servilitas non pertinet ad speciem timoris servilis; sicut nec informitas ad speciem fidei informis. Species enim moralis habitus vel actus, ex objecto accipitur. Objectum autem timoris servilis est pœna. Cui accidit, quòd bonum, cui contrariatur pœna, ametur tamquam finis, positivè, vel negativè ultimus, in ipso sistendo, ipsumque finaliter propter se, non propter Deum amando.*

281 Ex quibus Steyartius in novitate utrimque repressa nota 10. meritò colligit, nihil si ve ex Decreto Alexandri VIII. sive ex aliis aliorum SS. Pontificum Decretis, hæctenus emanatis, concludi contra Lovaniensium doctrinam, de obligatione referendi omnes actus deliberatos in Deum propter se dilectum. *Doctrinam (inquit) Schola nostra super ea re coram Apostolica Sede candidè exposuimus. Censuram illius avidè depoposcimus. Nulla secuta est, licèt eadem doctrina nostra, cum articulis nunc per Alexandrum VIII. damnatis, esset in eodem scripto delata. Damnatus damnata: quibus autem S. Sedes adhuc tam studiosè parcit, quid aliis quidam ea fugillam?*

CAPUT XXVI.

Argumenta reliqua dissolvuntur.

282 **O**bjicies 5°. Nostram de relatione operum doctrinam docuit Bajus, docuit

Janfenius; imò docuerunt hæretici, ut Calvinus l. 3. Institut. c. 10. art. 3. ubi peccat se dicit Catones, Scipiones, Fabritios in actibus suis, etiam illustrioribus, quia, fide destituti, non ad eum finem retulerunt, ad quem referre debuerunt. Et in Antid. ad sess. 6. Trident. c. 25. *Dei (inquit) iudicio nihil est sincerum, nec probum, nisi quòd ex perfectò ejus amore manat.*

Respondeo: eam docuerit vel non docuerit Bajus, docuerit vel non docuerit Janfenius, certè si sensu divinorum Eloquiorum, si sensu Sanctorum, meliorumque Theologorum docuit, non idèò falsum est quia docuit. Quia verum à quocumque dicitur, à Spiritu sancto est, ut S. Thomas dicit post S. Ambrosium in epist. ad Rom. c. 12. ubi sic: *Quidquid verum à quocumque dicitur, à Spiritu sancto dicitur.* Neque idèò neganda Personarum divinarum Trinitas, quia eam Calvinus confessus est; uti nec realis Christi in Sacramento Eucharistico presentia, quia eam Lutherus admisit. Puerilis proinde & invidiosa est illa tam familiaris nonnullorum Novaturientium objectio: Ita Bajus, in qua Janfenius, nisi legitime probent, in quæstione de qua agitur, Bajus & Janfenium errasse. Neque enim in omnibus idèò errarunt, quia in aliquibus condemnata est doctrina ipsorum. Quia, ut sapienter advertit piissimus Contentonius Theol. ment. & cord. to. 3. dissert. 6. c. 1. specul. 1. q. 6. "iniquum est, & planè tyrannicum, velle aliquem Authorem, ob aliquot propositiones damnatum, in aliis omnibus reprobare, & eos qui cum ipsis in non damnatis propositionibus sentiunt, damnatarum propositionum reos facere, populoque imperito odiosos reddere. "Damnata proinde damnamus; sed non idèò vera, à quocumque dicta, respiciamus; nec Evangelista respuendum censuit Caiphæ dictum, *Expedi unum mori pro populo*, quia à Caipha dictum; verum cum esset (inquit) *Pontifex anni illius, prophetavit.*

Cæterum (ut cum eodem Contentonio prosequar) in his facti quæstionibus non vacat immorari, nec discutere, an Sanctorum, meliorumque Theologorum sensu Bajus & Janfenius philosophati sint, an diverso? Ut enim Augustinus epist. 80. *Ecclesia Christi non litigiosis opinionibus fingitur, sed divinis attestationibus comprobatur. Neque enim, quòd sine injuria innocentia illius dixerim, si peccavit Cecilianus (Bajus, Janfenius) idèò hereditatem suam perdidit Christus. Facile est homini seu vera, seu falsa de altero homine credere; sed scelerata impudentia est, propter crimina hominis, qua Orbi terrarum non possis ostendere, communionem Orbis terrarum velle damnare. Utrum Cecilianus à traditoribus divinorum Codicum fuerit ordinatus (utrum hac in re Bajus vel Janfenius à sententia recesserit Sanctorum) nescio, ab inimicis ejus audivi. Non mihi de lege Dei... non de Christi, vel*